

Дата: 15.01.2024

Група 23

Урок 8

Тема: Комунікації в Інтернеті: переваги і ризики

Мета: досліджуємо характер нашої поведінки офлайн та онлайн; розуміємо, поняття що таке цифрова ідентичність та особливості формування соціальної та цифрової ідентичності.

Матеріали до уроку

1. Цифрова ідентичність і соціальні мережі

Онлайн-спільноти стали посередником нашого спілкування в різних соціальних колах. Комунікація, опосередкована комп'ютером, відбувається анонімно. Спілкуючись в Інтернеті, можна створювати будь-який образ, тут не існує обмежень, характерних для матеріального світу.

Соціальні медіа — це інструменти, які впливають на те, як ми живемо. Інтернет-реальність спонукає нас до взаємодії. Відсутність реальної комунікації призводить до того, що справжні почуття можна приховати або спотворити.

2. Цифрова ідентичність у віртуальному світі

Чи не щодня ви заходите в Інтернет, відкриваєте акаунти, створюєте паролі, відвідуєте певні сайти, залишаєте лайки, коментарі, робите покупки тощо. Все це залишається в пам'яті мережі і називається цифровим слідом.

«Цифрова ідентичність» — це добірки інформації, отриманої в результаті онлайн-діяльності особи. До неї належать: імена користувачів і паролі, операції пошуку в Інтернеті, дата народження, соціальне забезпечення та історія покупок тощо. Якщо ця інформація є загальнодоступною, її можуть використовувати інші.

Цифрова ідентичність є версією соціальної ідентичності людини. Це та кож може називатися ідентифікацією в Інтернеті.

Ви залишаєте «цифровий слід» як усвідомлено (статуси, коментарі), так і автоматично (пошук інформації в браузері, IP-адреса, вибір мови, операційної системи, шрифтів тощо). Популярні додатки для смартфонів визначають вашу геолокацію.

Ваші електронні листи, що розміщені на усіх поштових серверах, перевіряються, а рекламні оголошення, які ви отримуєте, збігаються із найпоширенішими словами, якими ви користуєтеся в пошуковиках. Деякі програми на смартфоні вимагають доступ до вашого списку контактів або вмісту календаря. Пошукові системи запам'ятовують історію ваших запитів. Ця інформація часто використовується власниками Web-сайтів і рекламодавцями для ідентифікації та відстеження користувачів, з метою надання їм цілеспрямованого вмісту та реклами.

Завдяки Інтернету ми здійснюємо банківські перекази або організуємо соціальні кампанії, навчаємося і спілкуємося. Коли ми робимо щось важливе,

ми, зазвичай, хочемо, щоб неавторизовані люди не мали доступу до певної інформації. Кожен з нас потребує конфіденційності. І кожен сам визначає її межі.

Захистити конфіденційність в Інтернеті непросто: наші особисті дані, завдяки «цифровому сліду», часто продаються з маркетинговою метою. Саме в Інтернеті ми маємо необмежену можливість для самовідбору актів комунікації. Тому особливу увагу варто звертати на спілкування в соціальних мережах з незнайомими людьми. Тут потрібно використовувати принцип «обмеженої довіри». Спілкування з незнайомцями є зоною небезпеки для вас і ваших рідних. Ми ж не розповідаємо, скільки заробляють батьки, яке у вас авто, що є в помешканні тощо.

3. Кіберзлочинність

Кіберзлочини — це шахрайство, здирництво, несанкціонований доступ до персональної інформації користувачів та автоматизованих баз даних, розміщення протиправного контенту, який пропагує екстремізм, тероризм, порнографію, расизм тощо.

Об'єктом кіберзлочинів може стати кожен Інтернет-користувач.

Кіберзлочинність — це різні форми агресії, що ґрунтуються на висміюванні, публікації компрометуючих матеріалів, залякуванні або приниженні інших людей.

Залякування в Інтернеті — це не тільки глузування, а й виключення когось зі спільноти, публікація фотографій, погрози по телефону. В Мережі така поведінка може бути дуже небезпечною. Інформацію, опубліковану в Інтернеті, дуже важко видалити. Наслідки можуть бути небезпечними: самоізоляція, депресія та, в окремих випадках, спроба самогубства.

Є чотири загрози, від яких молоді люди — користувачі Інтернету можуть постраждати:

1. спілкування з незнайомцями (грумінг);
2. погрози, переслідування (кібербулінг, кіберхуліганство);
3. секстинг;
4. шахрайство, крадіжки та віртуальні фінансові пастки.

Грумінг — це стеження за дітьми та молоддю онлайн, сексуальні домагання. Відбувається різними способами через контакти з чужими людьми. Наприклад, мова може йти про використання функції чату у грі або через сайти соціальних мереж. Ризики не очевидні, коли грумер відправляє через Інтернет свій контакт дитині та завойовує довіру з подальшим наміром зустрітись.

Основні маркери ризиків:

- ✚ використання чатів;
- ✚ розмови про стосунки онлайн;
- ✚ відправлення особистої інформації або фотографії людям, з якими знайомство відбулося через Інтернет.

Кібербулінг — це залякування через Інтернет або соціальні медіа. До нього належать: відправлення негативного повідомлення, глузування, розсилання фотографій або відео в Мережі. Поширена думка, що шкільний задвірок, де збиралися неблагополучні та несоціалізовані діти, які, проте,

«тримали в руках» усіх інших, перемістився в Інтернет-простір. Наприклад, кіберхулігани можуть таємно дізнатись номер мобільного телефону та поширювати фотозображення «жертви» або розмістити ваші контактні дані (ім'я, номер телефону) на тому чи іншому сайті і компрометувати дзвінками

Секстинг — це поширення або обмін відвертими текстами, фотографіями та відео через мобільний телефон або Інтернет-додатки, такі як WhatsApp, Facebook, YouTube, Instagram, Twitter тощо. Ганебність секстингу полягає в тому, що це несанкціоноване перенаправлення інтимного образу особи без її згоди.

Що робити, якщо ви стали жертвою кіберзалякування?

Крок 1. Якщо хтось вас образив онлайн, дуже важливо перечекати перші хвилини, поки пориви гніву чи страху пройдуть. Спробуйте утриматися і не відповідати.

Крок 2. Збережіть докази. Якщо вас образили в Мережі, то переконайтеся, що у вас є запис. Відразу ж зробіть скріншот.

Крок 3. Якщо це відбулося декілька разів, розпочніть вести щоденник фіксації, де записуватимете все, що відбувалося. Опишіть всі деталі.

Крок 4. Зверніться до тих, кому довіряєте: друзів/подруг, батьків, учителів/вчительок. Не мовчіть

Куди звернутися, якщо ти став жертвою кіберзлочину?

Департамент кіберполіції Національної поліції України є міжрегіональним територіальним органом Національної поліції України, який входить до структури кримінальної поліції Національної поліції та, відповідно до законодавства України, забезпечує реалізацію державної політики у сфері боротьби з кіберзлочинністю.

Для отримання онлайн-допомоги та надання даних для оперативного реагування на кіберінциденти, перейдіть за QR-посиланням. Інформацію буде опрацьовано відповідно до Закону України «Про звернення громадян».

Зателефонуйте: 102 або до найближчого відділення поліції.

Урок 9

Тема: Практичне заняття № 1 «Світ інформації та масмедіа в умовах воєнного часу»

Мета: дослідити, що змінилося в медіаспоживанні в умовах воєнного часу; проаналізувати як інформаційна бульбашка впливає на нашу інформованість; аналізувати медіаповідомлення та їх джерела.

Матеріали до уроку

Що змінилося в медіаспоживанні. Як уникнути життя в інформаційній бульбашці

З початку повномасштабного вторгнення рф на територію України для більшості українців безперервне споживання новин стало життєво необхідною звичкою. Соціальні мережі намагаються задовольнити цю потребу, надаючи

інформацію з різноманітних джерел в одній стрічці новин. Кожен з нас обирає ту інформацію, яка нам подобається і яку ми поділяємо. Так ми й вибудовуємо власну інформаційну бульбашку. Давайте задумаємося над визначенням «інформаційна бульбашка».

Завдання 1

1. Випишіть у зошит із переліку нижче одне твердження, яке Ви вважаєте найбільш точним, чому?

- 1) «інформаційні бульбашки» виникають, коли користувачі здобувають інформацію лише із серидовища своїх друзів у мережі;
- 2) «інформаційні бульбашки» – це список веб-сторінок, які користувач шукав в Інтернеті;
- 3) «інформаційні бульбашки» складаються із вмісту, що пропонували користувачі, яких заблокували в соціальних мережах.

Дослідження свідчать, що якщо до війни респонденти використовували зазвичай 1-2 джерела новин, то з початком воєнних дій, для отримання різноманітнішої картини, почали використовувати від 3-ох до 5-ти джерел. Це пов'язано зі зростаючою потребою у людей, в умовах війни, володіти достовірною інформацією. Через повітряні тривоги та обстріли регіонів значно збільшився інтерес до регіональних медіа.

Відповідними є і «вимоги» до видів контенту в Інтернеті: серед тих, хто отримує інформацію з соцмереж, 62% надають перевагу коротким відео і 61% – коротким інформаційним повідомленням. Механізми роботи соцмереж спонукають користувачів якомога більше часу проводити онлайн. Через це, в умовах війни, слід бути особливо пильними й дотримуватися інформаційної гігієни, захисту від дезінформації та інших способів маніпулювання громадською думкою, а також орієнтуватися у проблемах загальної цифрової грамотності.

Завдання 2

- 1) Проаналізуйте, що змінилося у Вашому медіаспоживанні з початку повномасштабного вторгнення рф в Україну?
- 2) Які інформаційні потреби зникли, а які виникли?
- 3) Визначте, чи не існує загрози для когось опинитися в інформаційній бульбашці?

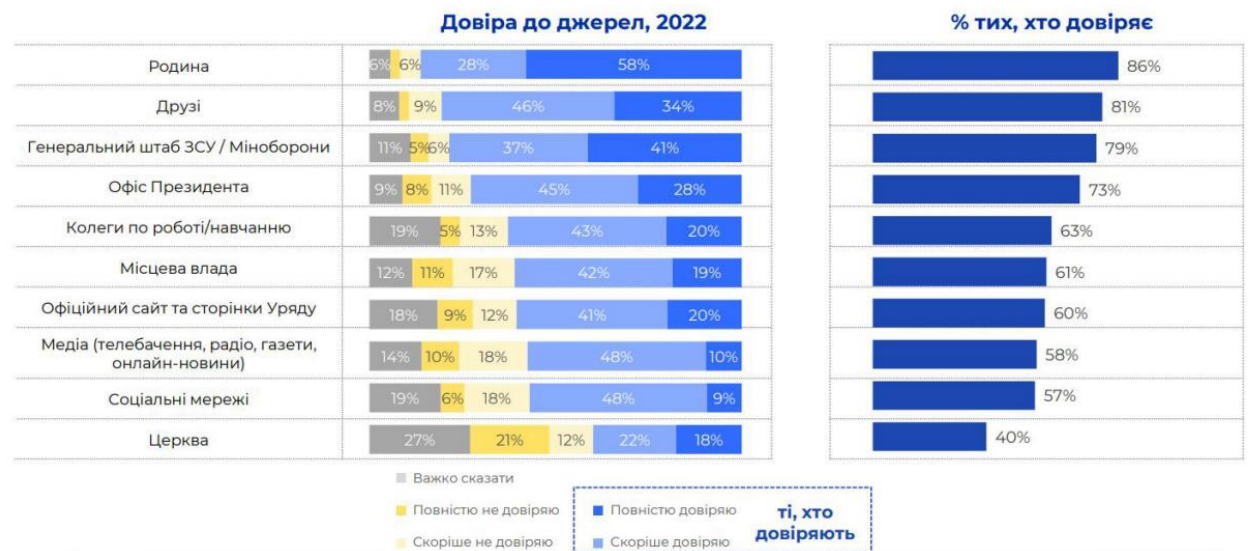
Інфопотреби, що зникли або відкладені	Чому?	Інфопотреби, які виникли	Чому і як їх можливо задовольнити?

Як добирати джерела інформації під час війни

Інформаційна війна з боку РФ орієнтована на те, щоб посіяти серед нашого населення негативні емоційні почуття страху, недовіри один до одного, паніки. Таким чином, пропагандисти роблять все можливе для того, щоб українське суспільство втратило єдність та не було таким монолітним, якими ми є зараз. Більше того, громадяни України мають тепер стійкіший імунітет до маніпулятивних проявів російської пропаганди. Переконатися у цьому нам допоможе аналіз результатів дослідження «Споживання медіа» в 2022 р.

Завдання 3

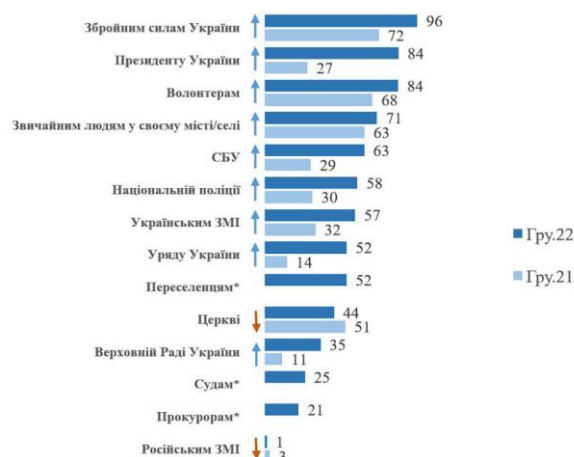
1. На основі аналізу інфографіки назвіть 3 джерела інформації яким найбільше довіряють у 2022 р.
2. Дослідники опитували доросле населення України, а кому довіряєте Ви? Запишіть

Завдання 4

1. На основі аналізу даних Київського міжнародного інституту соціології назвіть соціальні інституції, що викликають найбільшу довіру у населення.

Динаміка довіри соціальним інституціям, % довіряють Дані Київського міжнародного інституту соціології (КМІС), власне всеукраїнське опитування громадської думки «Омнібус», 2022.

Домашнє завдання:

ПІДРУЧНИК: Васильків І. Д. Громадянська освіта. Інтегрований курс, рівень стандарту: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. // І. Д. Васильків, В. М. Кравчук, О. А. Сливка, І. З. Танчин, Ю. В. Тимошенко, Л. М. Хлипавка. – Тернопіль: Астон, 2018. – 256 с.

1. Опрацювати ст. 160-166 підручника
2. Зробити конспект уроку 8 та виконати практичну роботу урок 9
3. **Коли люди публікують інформацію про себе, вони керуються такими мотивами. Висловіть свою думку.**

**Виконані завдання надсилайте мені на електронну пошту
nataliia_matvieieva@ukr.net.**

У темі листа **ОБОВ'ЯЗКОВО
вказати ПІБ, номер групи, номер уроку і дату.**
